

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Znak: SO.I.431.14.2019

Kielce, dnia 12-12-2019

Pani Marzena Urban-Żelazowska
Wójt Gminy Sadowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę w Urzędzie Gminy w Sadowiu przeprowadzili w dniu 22.11.2019 r. pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

- Anna Hanus-Turzyńska – Kierownik Oddziału ds. Nadzoru i Obywatelstwa Polskiego – kierownik zespołu kontrolerów

- Agnieszka Skrzyniarz – inspektor wojewódzki

na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli nr-y: 922/2019 i 921/2019 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców ŚUW

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

I. sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie zwykłym;

- sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie szczególnym (transkrypcja, odtworzenie, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego);

- sposób gromadzenia i przechowywania akt zbiorowych (akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów);

II. sposób wydawania odpisów aktów stanu cywilnego, czy odpisy z rejestru stanu cywilnego wydawane są zgodnie z przepisami prawa (art. 45 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.

Zgodnie z § 25 Zarządzenia Nr 5/2017 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 stycznia 2017 r. w sprawę szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli zewnętrznej przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach obowiązuje następująca skala ocen kontrolowanej działalności:

- 1) ocena pozytywna – gdy w zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono jakichkolwiek nieprawidłowości lub uchybień, albo gdy stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 2) ocena pozytywna z uchybieniami – gdy stwierdzone w toku kontroli uchybienia występowały w sposób powtarzający się, lecz miały one charakter wyłącznie formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 3) ocena pozytywna z nieprawidłowościami – gdy stwierdzone nieprawidłowości nie przekraczały założonego dla kontroli progu istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo progu istotności ustalonego na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założonego dla kontroli wykonania zadań,
- 4) ocena negatywna – gdy stwierdzone nieprawidłowości przekraczają założony dla kontroli próg istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo próg istotności ustalony na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założony dla kontroli wykonania zadań.

Kontrolą objęto:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) w trybie zwykłym i trybie szczególnym (*transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtwarzanie zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego*);

II. wydawanie odpisów (zupelnych, skróconych, wielojęzycznych) z rejestru stanu cywilnego

Wykonanie zadań w Urzędzie Stanu Cywilnego w Sadowiu oceniam:

Ad. I - pozytywnie z nieprawidłowościami

Ad. II – pozytywnie z uchybieniami

Kontrola miała na celu ocenę, czy sporządzanie aktów stanu cywilnego (zarówno w trybie zwykłym, jak i szczególnym) oraz wydawanie odpisów z rejestru stanu cywilnego odbywają się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, tj.: ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2224 ze zm.) zwanej dalej Pasc, ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.), zwanej dalej Krio oraz aktami wykonawczymi, w tym szczególnie Rozporządzeniem MSW z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

Należy podkreślić, że ustawa Pasc weszła w życie 1 marca 2015 i wprowadziła w życie nowe rozwiązania prawne, a przede wszystkim: elektroniczną rejestrację stanu cywilnego realizowaną w ramach Systemu Rejestrów Państwowych, moduł: Baza Usług Stanu Cywilnego.

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Sadowiu funkcje Kierownika pełni Pan Arkadiusz Łapa, który udzielał kontrolującym niezbędnych wyjaśnień. Dodatkowo, w USC zatrudniona jest również na stanowisku Zastępcy Kierownika Pani Dorota Pokrzywnicka.

Pomieszczenie, w którym mieści się Urząd Stanu Cywilnego usytuowane jest na piętrze budynku, okna zabezpieczone są kratami. Księgi papierowe stanu cywilnego, akta zbiorowe, blankiety odpisów i zaświadczeń przechowywane są w zamkniętych szafach. Sposób przechowywania dokumentów oraz usytuowanie stanowiska komputerowego z zainstalowanym system „Źródło” nie budzą zastrzeżeń pod względem bezpieczeństwa.

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) w trybie zwykłym i trybie szczególnym (*transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtwarzanie zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego*);

W kontrolowanym okresie w USC w Sadowiu sporządzono:

1. aktów urodzenia:

1.1. tryb zwykły: **0**

1.2. tryb szczególny: **5**

- transkrypcja zagranicznego asc: **5**
- odtworzenie zagranicznego dokumentu: **0**
- rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą: **0**

2. aktów małżeństwa:

2.1. tryb zwykły: **7**

2.2. tryb szczególny: **0**

- transkrypcja zagranicznego asc: **0**
- odtworzenie zagranicznego dokumentu: **0**
- rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą: **0**

3. aktów zgonu:

3.1. tryb zwykły: **27**

3.2. tryb szczególny: **0**

- transkrypcja zagranicznego asc: **0**
- odtworzenie zagranicznego dokumentu: **0**
- rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą: **0**

Dobór próby oparto na osądzie kontrolerów wynikającym z ich doświadczenia zawodowego oraz wiedzy na temat kontrolowanej jednostki (jednak nie mniej niż 30 przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym i szczególnym oraz nie mniej niż 30 wniosków o wydanie odpisu z rejestru stanu cywilnego). Jako miernik przyjęto: ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa lub nieprawidłowego gromadzenia i przechowywania akt zbiorowych) w stosunku do ilości wszystkich

skontrolowanych aktów stanu cywilnego oraz ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (wydania odpisów niezgodnie z przepisami prawa) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych przypadków wydania odpisów z aktów stanu cywilnego.

Kontroli poddano 5 aktów urodzeń (100%), 7 aktów małżeństw (100 %), 18 aktów zgonów (67%),

Akty urodzenia poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2606062/00/AU/2018/914176	transkrypcja
2.	2606062/00/AU/2018/287305	transkrypcja
3.	2606062/00/AU/2018/519266	transkrypcja
4.	2606062/00/AU/2018/365598	transkrypcja
5.	2606062/00/AU/2018/730461	transkrypcja

Pięć aktów urodzeń poddanych kontroli sporządzono w trybie szczególnym, tj. w trybie art. 104 Pasc, a mianowicie:

„1. Zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji, może zostać przeniesiony do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji.

2. Transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

3. Transkrypcji podlega dokument, który w państwie wystawienia jest uznawany za dokument stanu cywilnego i ma moc dokumentu urzędowego, jest wydany przez właściwy organ oraz nie budzi wątpliwości co do autentyczności.”

Akta zbiorowe zawierały odpowiednie dokumenty, a mianowicie: wnioski o transkrypcję, oryginały zagranicznych odpisów aktów urodzenia wraz z tłumaczeniami przysięgłymi, dowody wniesienia opłaty skarbowej. W rubryce „adnotacje” wpisywano odpowiednią informację o podstawie sporządzenia.

Stwierdzono nieprawidłowości dot. naruszenia art. 104 ust. 2 Pasc tj. zasady wiernego i literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu w trybie transkrypcji, bowiem wszystkie skontrolowane akty urodzeń (5 aktów) zawierały więcej danych niż wynikało to z zagranicznego dokumentu. We wszystkich przypadkach błąd ten dotyczył nazwiska rodzowego ojca dziecka, którego nie zawierały akty zagraniczne. Kierownik USC w Sadowiu wyjaśnił, iż dane te wpisywał na zasadzie analogii do nazwiska noszonego, nie opierając się na dodatkowych dokumentach, które mogłyby ewentualnie stanowić podstawę uzupełnienia aktów w tym zakresie.

W trakcie czynności kontrolnych omówiono z Kierownikiem USC właściwy sposób postępowania, a mianowicie: w przypadku, gdy zachodzi konieczność uzupełnienia polskiego aktu o brakujące dane, należy dokonać tego w odrębnym postępowaniu (na podstawie art. 37 Pasc), w formie czynności materialnotechnicznej, wpisując odpowiednią wzmiankę dodatkową. W aktach zbiorowych muszą znaleźć się w takim wypadku dodatkowe dokumenty stanowiące podstawę uzupełnienia i składane przez wnioskodawcę wraz z prośbą o uzupełnienie aktu (chyba, że są to polskie akty stanu cywilnego przeniesione wcześniej do rejestru stanu cywilnego lub w nim sporządzone – wówczas nie jest wymagane ich przechowywanie w aktach zbiorowych).

Wskazane powyżej naruszenie art. 104 ust. 2 Pasc zakwalifikowano jako nieprawidłowość, bowiem miało ono bezpośredni wpływ na treść aktów: sporządzane akty zawierały dane, które nie

wynikały z dokumentu przedkładanego do transkrypcji, nadto w aktach zbiorowych nie znajdowały się też żadne dokumenty, które mogłyby ewentualnie stanowić podstawę uzupełnienia aktów w tym zakresie.

Dodać również należy, iż poza omawianym naruszeniem dotyczącym wpisywania nazwiska rodzowego ojca dziecka, zasady transkrypcji były przestrzegane przez Kierownika USC w Sadowiu tj. wszystkie pozostałe dane zawarte w polskich aktach sporządzonych w trybie transkrypcji odpowiadały danym zawartym w aktach zagranicznych.

Oдноśnie sporządzonych w trybie transkrypcji aktów urodzeń kontrolujący stwierdzili również jako uchybienie brak w aktach zbiorowych potwierdzeń odbioru przez wnioskodawców odpisów zupełnych polskich aktów, których wydanie jest zakończeniem procedury transkrypcji zagranicznego aktu. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika USC uchybienie zostało już wyeliminowane, bowiem kilka miesięcy temu wprowadzono w USC Sadowie nowy wzór wniosku o wpisanie zagranicznego aktu stanu cywilnego, który zawiera rubrykę dot. potwierdzenia odbioru odpisu.

Dodać również należy, iż zmieniony wzór wniosku został dodatkowo rozbudowany o rubryki dot. ewentualnej prośby wnioskodawców o uzupełnienie/sprostowanie aktu oraz dostosowanie pisowni danych zawartych w zagranicznym dokumencie do reguł polskiej pisowni, co ocenić należy jako pożądaną zmianę z punktu widzenia należytej dbałości o poinformowanie klientów o przysługujących im prawach.

Dowody: akty urodzenia wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie transkrypcji, wymienione w tabeli powyżej; skan wzoru wniosku o wpisanie zagranicznego aktu stanu cywilnego z 2019 r., zawarty w aktach kontroli.

Akty małżeństwa poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia/forma zawarcia małżeństwa
1.	2606062/00/AM/2018/510344	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
2.	2606062/00/AM/2018/515928	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
3.	2606062/00/AM/2018/186922	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
4.	2606062/00/AM/2018/904341	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
5.	2606062/00/AM/2018/778159	przed kierownikiem usc
6.	2606062/00/AM/2018/148026	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
7.	2606062/00/AM/2018/568950	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”

Małżeństwo zawarte przed kierownikiem usc: Zgromadzone w aktach zbiorowych dokumenty nie budzą wątpliwości i odpowiadają wymogom prawa. Znajdują się w nich: zapewnienia nupturientów o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa (przeszkody - określone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym), protokół przyjęcia oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński podpisany przez właściwe osoby (nupturientów, świadków, kierownika usc).

Przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński nastąpiło w terminie określonym w art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zdanie pierwsze: „*małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa.*”

Akt małżeństwa sporządzony został z zachowaniem terminu określonego w art. 86 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego: „*Kierownik urzędu stanu cywilnego, który przyjął oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, sporządza akt małżeństwa najpóźniej w następnym dniu roboczym.*”

Małżeństwa „konkordatowe”: w aktach zbiorowych przechowywane są właściwe dokumenty: zapewnienia nupturientów, zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Zaświadczenia duchownych opatrzone zostały w większości przypadków datą wpływu do USC w Sadowiu, co pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że dochowane są terminy określone w art. 8 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (przekazanie zaświadczenia przed upływem 5 dni od dnia zawarcia małżeństwa), a kierownik usc sporządzał akty małżeństw w terminie wynikającym z art. 86 ust. 3 Pasc (najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia od duchownego). W przypadku aktu o numerze 2606062/00/AM/2018/148026 zabrakło w aktach zbiorowych daty wpływu zaświadczenia od duchownego, lecz zachowanie terminu sporządzenia aktu nie budzi tutaj wątpliwości.

Wszystkie dokumenty (zapewnienia, protokoły, zaświadczenia) sporządzone są na obowiązujących formularzach określonych rozporządzeniem MSW z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 194 ze zm.).

Treść aktów małżeństwa: nie budzi wątpliwości.

Dowody: akty małżeństwa wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymienione w tabeli powyżej.

Akty zgonów poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2606062/00/AZ/2018/094872	tryb zwykły
2.	2606062/00/AZ/2018/414576	tryb zwykły
3.	2606062/00/AZ/2018/556946	tryb zwykły
4.	2606062/00/AZ/2018/559800	tryb zwykły
5.	2606062/00/AZ/2018/154916	tryb zwykły

6.	2606062/00/AZ/2018/968640	tryb zwykły
7.	2606062/00/AZ/2018/553357	tryb zwykły
8.	2606062/00/AZ/2018/892191	tryb zwykły
9.	2606062/00/AZ/2018/522911	tryb zwykły
10.	2606062/00/AZ/2018/221634	tryb zwykły
11.	2606062/00/AZ/2018/889762	tryb zwykły
12.	2606062/00/AZ/2018/391169	tryb zwykły
13.	2606062/00/AZ/2018/216306	tryb zwykły
14.	2606062/00/AZ/2018/377706	tryb zwykły
15.	2606062/00/AZ/2018/991627	tryb zwykły
16.	2606062/00/AZ/2018/556272	tryb zwykły
17.	2606062/00/AZ/2018/719974	tryb zwykły
18.	2606062/00/AZ/2018/371285	tryb zwykły

Wszystkie skontrolowane akty zgonu zostały sporządzone w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja. Dokumenty zgromadzone w aktach zbiorowych do aktów zgonów nie budzą wątpliwości. Przechowywane są odpowiednie części karty zgonu oraz sporządzone na obowiązującym formularzu protokoły zgłoszenia zgonu, podpisane przez osobę zgłaszającą zgon i Kierownika USC. Treść wszystkich skontrolowanych aktów zgonu: nie budzi wątpliwości

Akt o numerze 2606062/00/AZ/2018/553357 zawiera wzmiankę o sprostowaniu nazwiska rodowego małżonka osoby zmarłej. Kontrolujący zwrócili uwagę na sposób sformułowania wzmianki, w której wskazano, iż uzupełnienie nastąpiło „na podstawie akt stanu cywilnego”, nie powołując się na konkretny dokument. W ocenie kontrolujących tego rodzaju zapis jest za mało precyzyjny i należy go unikać.

Wyjaśnić należy, iż ustawodawca nie wskazał wprost treści wzmianki dodatkowej, stąd też opisanej sytuacji nie należy rozpatrywać w kategoriach naruszeń przepisów. Mając na względzie przejrzystość aktów i pewność obrotu prawnego należy jednak - w ocenie kontrolujących –w treści wzmianki powołać numer aktu stanu cywilnego lub innego dokumentu, będącego podstawą uzupełnienia (w przypadku, gdy podstawą uzupełnienia jest akt stanu cywilnego znajdujący się w polskich księgach, należy wcześniej dokonać jego migracji do BUSC i w treści wzmianki powołać oznaczenie wygenerowane przez system). Podczas kontroli omówiono z Kierownikiem USC w Sadowiu właściwy sposób redagowania wzmianek dodatkowych.

Dowody: akty zgonu wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymienione w tabeli powyżej

Przypiski: zgodnie z art. 25 ust. 1 Pasc: „*Informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz informacje wpływające na stan cywilny tej osoby zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego w formie przypisków.*” W art. 25 ust. 2 Pasc wskazano zaś, „*sporządzając akt stanu cywilnego lub dołączając do niego wzmiankę dodatkową, niezwłocznie zamieszcza się przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby.*”

Kontrolujący stwierdzili, iż przy niemal wszystkich (poza jednym aktem zgonu) skontrolowanych aktach małżeństw i zgonów nie zostały zamieszczone przypiski. (tj. informacje o aktach urodzeń nupturientów w przypadku aktów małżeństw oraz aktach urodzeń i ewentualnie aktach małżeństw osób zmarłych w przypadku aktów zgonu).

Należy wyjaśnić, iż brak przypisków przy akcie nie wpływa na jego ważność, jednakże ich zamieszczanie ma walor informacyjny, pozwala na „powiązanie” wszystkich aktów dotyczących tej samej osoby, a zatem zapewnia kompleksowość informacji wpływających na stan cywilny danej osoby. W trakcie czynności kontrolnych omówiono z Kierownikiem USC znaczenie zamieszczania przypisków (zobowiązując Kierownika do uzupełnienia brakujących przypisków) oraz zwrócono uwagę, że przypiski winny zawierać aktualną numerację aktów. Należy zatem najpierw zmigrować dany akt stanu cywilnego do rejestru (lub zlecić migrację) i dopiero wtedy nanieść przypiski z podaniem aktualnego numeru (numeru nadanego przez rejestr stanu cywilnego).

Omówione naruszenie art. 25 Pasc występowało w sposób powtarzający się, miało jednak ono charakter pozostający bez wpływu na zasadniczą treść i ważność aktów, stąd też zakwalifikowano je jako uchybienie.

Dane przy akcie: zgodnie z art. 20 ust. 2 Pasc: „w rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego dane o obywatelstwie oraz nr PESEL osoby, której akt dotyczy, jeżeli został nadany.”

Obowiązek nałożony przytoczonym wyżej przepisem jest w USC w Sadowiu realizowany.

Sposób prowadzenia akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego: Należy stwierdzić, iż w USC w Sadowiu akta zbiorowe są prowadzone zgodnie z dyspozycją § 43 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestracji stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1904), który stanowi:

„1. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą.
2. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą, i prowadzi się je w porządku chronologicznym.”

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Reasumując, w ramach procesu sporządzania aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) w trybie zwykłym i trybie szczególnym, kontroli poddano łącznie 30 aktów (5 aktów urodzeń, 7 aktów małżeństw, 18 aktów zgonu), spośród których 5 (akty urodzeń sporządzone w trybie transkrypcji) oceniono jako akty zawierające nieprawidłowości (z uwagi na naruszenie art. 104 ust. 2 Pasc), co stanowi 17 %.

W tym miejscu należy wskazać przyjęty przez kontrolerów próg istotności, którego przekroczenie wywołuje ocenę negatywną, a mianowicie: ponad 50% stwierdzonych nieprawidłowości przy czym: *Nieprawidłowość to działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli (legalność) jest nielegalne (narusza przepisy prawa).*

W związku z powyższym, realizacja zadań w przedmiocie **sporządzania aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) w trybie zwykłym i trybie szczególnym została oceniona jako pozytywna z nieprawidłowościami.**

II. wydawanie odpisów (zpełnych, skróconych, wielojęzycznych) z rejestru stanu cywilnego

W kontrolowanym okresie w USC w Sadowiu wydano w sumie 224 odpisów (skróconych, zupełnych, wielojęzycznych). Dokumentacja przechowywana jest w segregatorze oznaczonym: USC.5362. Kontroli poddano 34 spraw o numerach od USC.5362.100.2018 do USC.5362.134.2018 (15% spraw).

Zasady wydawania odpisów z aktów stanu cywilnego określa art. 45 ustawy Pasc: *„Odpis aktu stanu cywilnego i zaświadczenie o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby wydaje się osobie, której akt dotyczy, lub jej małżonkowi, wstępnemu, zstępnemu, rodzeństwu, przedstawicielowi ustawowemu, opiekunowi, osobie, która wykaże w tym interes prawny, sądowi, prokuratorowi, organizacji społecznym, jeżeli jest to zgodne z ich celem statutowym i przemawia za tym interes społeczny, oraz organom administracji publicznej, w tym podmiotom, o których mowa w art. 5a ust. 1, Służbie Ochrony Państwa, Policji, Straży Granicznej i Służbie Więziennej, a także Żandarmerii Wojskowej, jeżeli jest to konieczne do realizacji ich ustawowych zadań.”*

Po skontrolowaniu dokumentacji dot. wydawania odpisów kontrolujący stwierdzili następujące uchybienia:

- stosowany w kontrolowanym okresie (2018 rok) wzór wniosku o wydanie odpisu nie zawierał miejsca na wpisanie daty wpływu wniosku oraz znaku sprawy (data widniejąca na wniosku była tylko datą wpisywaną przez wnioskodawcę, brakowało jednak urzędowej pieczęci z faktyczną datą wpływu wniosku)
- nie odnotowywano w żaden sposób odbioru odpisów asc przez wnioskujących (składane wnioski były podpisane przez wnioskodawców, ale podpis był składany tylko z chwilą składania wniosku, a nie przy odbiorze odpisu)
- w stosowanym wniosku brakowało także rubryki dot. wskazania stopnia pokrewieństwa z osobą, której akt dotyczy, a tym samym wykazania uprawnienia do otrzymania odpisu. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika USC w Sadowiu w papierowej dokumentacji dot. wydawania odpisów istotnie nie był w kontrolowanym okresie w żaden sposób odnotowywany stopień pokrewieństwa wnioskodawcy z osobą, której akt dotyczy. Należy jednak wskazać, iż funkcjonalność systemu BUSC uniemożliwia wydanie odpisu bez uprzedniego wskazania w systemie stopnia pokrewieństwa (lub wskazania na posiadanie przez wnioskodawcę interesu prawnego). Kierownik USC w Sadowiu zaprezentował, iż istotnie w przypadku skontrolowanych wniosków o wydanie odpisu zaznaczano w systemie stopień pokrewieństwa. W ocenie kontrolujących niezbędne jest jednak również wykazywanie uprawnienia do otrzymania odpisu w składanych wnioskach.

Kierownik USC w Sadowiu wyjaśnił również, iż wskazane przez kontrolujących naruszenie zostało już wcześniej przez niego dostrzeżone, w związku z czym od kilku miesięcy w USC stosowany jest nowy wzór wniosku o wydanie odpisu, w którym wprowadzono rubrykę dot. uprawnienia do otrzymania odpisu (wskazanie stopnia pokrewieństwa lub wskazanie na posiadanie interesu prawnego).

Należy również stwierdzić, iż w przypadku skontrolowanych spraw, które wymagały wykazania przez wnioskodawcę posiadania interesu prawnego w żądaniu otrzymania odpisu

(sprawy o numerach USC.5362.105.2018, USC.5362.120.2018), w aktach znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające tenże interes (np. wezwanie z sądu o doręczenie odpisu asc).

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej za wydanie odpisu: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej wysokości.

Reasumując stwierdzić należy, iż odpisy asc wydawane były osobom lub podmiotom określonym w art. 45 ustawy Pasc. Zastrzeżenia budzi jednak sposób dokumentowania przebiegu załatwienia spraw w okresie będącym przedmiotem kontroli tj. brak odnotowywania daty wpływu wniosków oraz odbioru odpisów asc przez wnioskujących, brak należytego dokumentowania uprawnienia wnioskodawców do otrzymania odpisów w przypadku, gdy podstawą wydania odpisu było pokrewieństwo z osobą, której akt dotyczy.

Mając powyższe na uwadze (a także uwzględniając okoliczność wprowadzenia przez Kierownika USC w bieżącym roku nowego, poprawionego wzoru wniosku o wydanie odpisu) realizacja zadań w przedmiocie wydawania odpisów z rejestru stanu cywilnego została oceniana jako pozytywna z uchybieniami.

Dowody: akta spraw dot. wydawania odpisów o numerach od USC.5362.100.2018 do USC.5362.134.2018, skan wzoru wniosku o wydanie odpisu z 2019 r. zawarty w aktach kontroli

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

1. bezwzględne stosowanie przepisów regulujących zasady transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego do polskiego rejestru stanu cywilnego tj. należy dokonywać wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, a ewentualne brakujące dane uzupełniać w odrębnym postępowaniu;
2. redagowanie wzmianek dodatkowych o sprostowaniu lub uzupełnieniu aktu stanu cywilnego w taki sposób, aby w treści wzmianki powoływać konkretny dokument stanowiący podstawę sprostowania lub uzupełnienia asc;
3. bezwzględne stosowanie art. 25 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego poprzez zamieszczanie przy sporządzanych aktach odpowiednich przypisków;
4. dokonanie sukcesywnego przeglądu aktów stanu cywilnego sporządzonych w okresie poddanym kontroli i uzupełnienie brakujących w nich przypisków;
5. dokumentowanie odbioru przez wnioskodawców wydanych odpisów aktów stanu cywilnego;
7. umieszczanie daty wpływu na wnioskach o wydanie odpisu;
8. należyte dokumentowanie w aktach sprawy uprawnienia wnioskodawcy do otrzymania odpisu poprzez wskazywanie we wnioskach stopnia pokrewieństwa z osobą, której akt dotyczy

Na podstawie art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości, a także o przekazanie – w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji

o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, iż zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Skład zespołu kontrolerów:

- 1/ Anna Hanus-Turzyńska – Kierownik Oddziału - kierownik zespołu kontrolerów,
- 2/ Agnieszka Skrzyniarz – inspektor wojewódzki

z up. Wojewody Świętokrzyskiego
Mariusz Cołoszyński
Dyrektor Wydziału
Wydział Spraw Obywatelskich i
Cudzoziemców